

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

13 juni 2001

ONTWERP VAN DECREET

houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heren Jef Van Looy en Johan Malcorps**

**(Hoofdstuk VIII – Leefmilieu
Hoofdstuk XIX – Slotbepalingen)**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heren Louis Bril, Marc Cordeel, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Jacky Maes, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

*Zie :***688** (2000-2001)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Verslag van het Rekenhof
- Nrs. 3 tot 8 : Amendementen
- Nrs. 9 tot 13 : Verslagen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening besprak op 17 en 31 mei 2001 het Hoofdstuk VIII Leefmilieu van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van begroting 2001.

De commissie behandelde eveneens het haar toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001. Het verslag van de bespreking van de begrotingsaanpassing is opgenomen in *Parl. St.* VI. Parl. 2000-2001, nr. 19/7 – G.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, geeft eerst toelichting bij de artikelen 19 tot 21 van het Hoofdstuk VIII Leefmilieu, die een belangrijke wijziging van de afvalstoffenheffingen inhouden.

Op dit ogenblik bestaat er een verlaagde heffing voor het verbranden van sorteeresidu's in een verbrandingsinstallatie met energierecuperatie of zonder energierecuperatie (respectievelijk 50 of 80 frank per ton) en voor het storten van sorteeresidu's op een stortplaats categorie 1 of categorie 2 (respectievelijk 150 of 100 frank per ton).

De regelgeving spreekt momenteel van "recyclageresidu's van bedrijven die hoofdzakelijk afvalstoffen afkomstig van selectieve inzameling gebruiken of voorsorteren". Het gevolg is dat het begrip "hoofdzakelijk" wordt gebruikt om ook heel wat niet-gesorteerd afval te laten storten of verbranden als sorteeresidu. De minister laat opmerken dat bijvoorbeeld bedrijven die 51 percent van de aangevoerde afvalstoffen recycleren momenteel ook nog beroep kunnen doen op het gunstige heffings-tarief.

In het streven naar vereenvoudiging van de wetgeving worden de verschillende bepalingen voor het belasten van sorteeresidu's samengevoegd. Dit betekent dat er voor de residu's van de werkelijk selectief ingezamelde stromen nog slechts één verlaagd tarief is voor het storten (250 frank per ton) en één voor het verbranden (50 frank per ton). Dit houdt volgens de minister ook een onmiddellijke stop in op het huidige oneigenlijke gebruik van de verlaagde heffingen, en heeft dan ook positieve budgettaire gevolgen.

In de voorgestelde tekst van artikel 20 worden de verschillende selectieve afvalstromen gedefinieerd en wordt er per stroom een uitvalpercentage vooropgesteld. De fractie boven dit gewichtspercentage die nog moet worden verwijderd, wordt belast aan het gewone heffingstarief van 2000 frank per ton (storten) of 825 of 290 frank ton (verbranden zonder of met energierecuperatie). Voor papier- en kartonafval en glasafval wordt, gezien de specifieke marktsituatie, een lichter regime toegepast.

Naast de controle bij de heffingsplichtige, dat is de exploitant van de stortplaats of de verbrandingsoven, zal eveneens controle gebeuren ter hoogte van het sorteercentrum of de installatie die nieuwe producten aanmaakt uit de in het decreet aangegevoerde afvalstoffen.

De minister geeft tot slot nog een toelichting bij artikel 22. Dit artikel bepaalt dat gronden die beantwoorden aan de voorwaarden opgenomen in het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (Vlarea) en het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (Vlarebo) voor het gebruik als bodem, niet worden onderworpen aan een afvalheffing.

Op dit ogenblik wordt volgens de minister gewerkt aan een duidelijke regeling rond grondoverschotten, waarbij deze overschotten die beantwoorden aan de voorwaarden voor hergebruik als bodem uit het toepassingsgebied van het afvalstoffendecreet zullen worden gehaald. Gelet op de huidige problemen om op een goede manier van grondoverschotten af te geraken, is het van belang dat het deponeren van dergelijke gronden intussen fiscaal niet extra wordt bemoeilijkt, en dus niet onderworpen wordt aan de afvalheffing. Omdat dit al de huidige praktijk is, die juridisch echter nog niet volledig helder is, zal dit volgens de minister geen begrotingseffecten genereren.

II. ALGEMENE BESPREKING

– *Recyclage van PMD en shredderafval*

De heer Johan Malcorps stelt dat artikel 19, waardoor de huidige tarieven voor het storten en verbranden van recyclageresidu's worden opgeheven, een grote stap vooruit betekent. Het misbruik van de verlaagde heffing voor recyclageresidu's wordt op die manier teruggeschroefd. Het lid betreurt dat deze regeling zo lang op zich heeft laten wachten.

De heer Malcorps heeft wel bedenkingen bij de uitvalpercentages die in artikel 20 worden gehan-

teerd. De te storten of verbranden restfractie mag voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD) 20 gewichtspercent bedragen en voor shredderafval/flotatieafval afkomstig van schrootverwerking 25 gewichtspercent. Dergelijke hoge percentages restfractie zijn volgens het lid misschien wel aanvaardbaar voor houtafval en voor bouw- en sloopafval, maar zijn onvoldoende als stimulans voor de preventie en recyclage van PMD en shredderafval. Deze percentages laten wel toe de grote misbruiken aan te pakken, maar geven geen aanzet tot een betere praktijk in de sector van PMD en shredderafval.

Het uitvalpercentage van 20 percent voor PMD ligt, ondanks de moeilijkheden bij de inzameling, erg hoog. Voor shredderafval gaat het aanvaarden van 25 percent restfractie volgens de heer Malcorps in tegen de geest van de milieubeleidsvereenkomst afgedankte voertuigen en de doelstellingen inzake preventie van afval en het aanmoedigen van deskundige demontage, hergebruik en recyclage van autowrakken. Het lid roept de minister op om na te gaan hoe de uitval voor deze sectoren kan worden teruggebracht tot de normale 10 tot 15 percent, die ook in de milieubeleidsvereenkomst als doelstelling wordt vooropgesteld voor 2005. De Europese doelstelling bedraagt 5 percent tegen 2015. Dit is volgens het lid essentieel in het beleid inzake preventie en recyclage van autowrakken.

De heer Jef Van Looy verwijst naar de moeilijkheden bij de inzameling van PMD via het systeem van de blauwe zakken. Voor vele gemeenten ligt de restfractie van de PMD-inzameling hoger dan 20 percent. De oorzaak daarvan ligt in de huidige inzamelmethode bij het sorteergedrag van de burger en niet bij het organisme Fost Plus. Het terugdringen van de uitval kan volgens het lid enkel zeer geleidelijk gebeuren, tenzij een nieuw inzamelsysteem zou worden ingevoerd waarbij alle plastic afval in dezelfde zak mag.

De heer Johan Malcorps repliceert dat hij voor een structurele oplossing pleit : de verpakkingindustrie moet ertoe worden aangezet alle verpakkingen terug te nemen. Dat impliceert inderdaad een aanpassing van het inzamelsysteem.

Minister Vera Dua merkt op dat de onderhandelingen met de sectoren over de gewichtspercentages in sommige gevallen zeer moeilijk verliepen. Er werd wel afgesproken om de percentages in de toekomst scherper te stellen. In het kader van de uitwerking van een visie op het toekomstige milieuheffingenbeleid kan zelfs de fundamentele vraag worden gesteld of een gunstiger tarief voor recycla-

geresidu's wel aangewezen is. Uiteindelijk gaat het immers ook om een te verwijderen restfractie. Voorzichtigheid is wel geboden omdat de stimulans om aan recyclage te doen in alle sectoren moet behouden blijven, ook die sectoren waar er moeilijkheden zijn.

De heer Guy Haemels van de afdeling Projectontwikkeling afvalstoffen van de OVAM bevestigt dat de gewichtspercentages werden bepaald na onderhandelingen met de sector. In het Interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingafval en binnen de huidige erkenning van Fost Plus, wordt een percentage van 20 percent gehanteerd, maar de bedoeling is wel in de toekomst tot een lager uitvalpercentage te komen. Op dit ogenblik zijn er gemeenten die reeds een PMD-residu van 15 percent halen. Fost Plus heeft samen met Interafval een task force opgericht voor de terugdringing van het PMD-residu.

De heer Jef Van Looy wijst op de delen van de fracties papier en karton, PMD en GFT die nu nog bij de restfractie van het huisvuil terecht komen en die tot 30 en zelfs 40 percent van de inhoud van de grijze zak oplopen. De restfractie van het huisvuil wordt nu nog gestort of verbrand zonder dat een verdere scheiding gebeurt. Minister Vera Dua wijst op de inspanningen die worden gedaan om deze fracties uit de restfractie van het huisvuil te houden.

De heer Van Looy vraagt of het inzamelsysteem voor plasticverpakkingen zal worden gewijzigd en tot wanneer de huidige erkenning van Fost Plus loopt. Ook de heer Erik Matthijs stelt dat de ophaling door Fost Plus vragen oproept. Bij de PMD-ophaling worden enkel flacons en plastic flessen aanvaard. Bij een vervuilingsgraad hoger dan 20 percent moeten de gemeenten de kosten van het restafval betalen. Dit werd reeds eerder aan de kaak gesteld. Is de werking van Fost Plus al geëvalueerd en wordt in een bijsturing voorzien ?

De minister verwijst naar eerdere discussies en bevestigt dat de huidige inzamelmethode van PMD onduidelijk is voor de consument. Binnen de Interregionale Verpakkingcommissie werd hierover reeds veel gediscussieerd en werden de gewichtspercentages besproken. De huidige erkenning van Fost Plus loopt nog tot eind 2003.

In antwoord op de opmerkingen van de heer Malcorps over shredderafval, voegt de minister eraan toe dat ook over de milieubeleidsvereenkomst afgedankte voertuigen en de nu voorgestelde gewichtspercentages moeilijke onderhandelingen

werden gevoerd met de sector van autoproducenten. Het Vlaamse Gewest legt hogere doelstellingen op dan de Europese Unie en de sector aanvaardt dit slechts schoorvoetend.

De heer Jos Bex vraagt de minister naar de stand van zaken van het experiment 'Thermoshred' in Gent, waarbij de verwijdering van kunststoffen uit shredderafval op een zeer professionele en intelligente manier gebeurt door middel van een procédé van verhitting.

De minister zal aan het lid informatie bezorgen over het bedoelde project. Wat de verwijdering van kunststoffen uit autowrakken betreft, zijn op dit ogenblik de eerste centra erkend. De milieubeleidsvereenkomst afgedankte voertuigen kan volgens de minister nu zijn volle uitvoering krijgen. Er zijn verschillende technieken in onderzoek om de verwijdering van de verschillende onderdelen van de wrakken, waaronder de kunststof, te optimaliseren. OVAM heeft een project opgestart rond de afzet van kunststoffen.

– *Uitzonderingen voor papier/karton en glasafval*

De heer Erik Matthijs verwijst naar de bedragen in artikel 20. Vanaf 1 januari 2001 bedraagt de heffing voor het storten of verbranden van recyclageresidu's van bedrijven die afvalstoffen afkomstig van selectieve inzamelingen gebruiken of voorsorteren als grondstof voor de aanmaak van nieuwe producten 250 frank per ton voor het storten in een daartoe vergunde inrichting en 50 frank per ton voor het verbranden in een daartoe vergunde inrichting. Voor papier en karton wordt slechts 50 frank per ton aangerekend voor zowel storten als verbranden, en voor glasafval 0 frank per ton voor storten en verbranden.

De heer Matthijs stelt vast dat de prijs voor het storten of verbranden van recyclageresidu's de laatste 20 jaar sterk is gestegen. Daartegenover staat de vaststelling dat glasafval storten en verbranden gratis kan. Waarom wordt storten of verbranden van recyclageresidu's afkomstig van selectieve inzamelingen duurder en wordt het gratis voor glasafval? Welke beleidsoptie gaat hierachter schuil? Is de milieubeleidsvereenkomst papier de reden waarom storten of verbranden aan 50 frank per ton kan? Wat is dan het argument voor het glasafval? Wat met de aanvaardingsplicht voor afvalstromen door de producenten die financieel verantwoordelijk zijn voor de inzameling en de verwerking?

De heer Matthijs informeert tevens naar de stand van zaken wat de elektrische en elektronische toestellen betreft. Zal de milieubeleidsvereenkomst ook daar voor een uitzonderingssituatie zorgen in de kostprijs voor het storten en verbranden van residu's?

Minister Vera Dua antwoordt dat tot vrijstelling van heffing voor glasafval werd besloten na een zeer moeilijk overleg met de sector. De sector voor recyclage en hergebruik van glasafval ondervindt momenteel grote economische moeilijkheden en de bedoeling is de toekomst van deze sector niet te hypothekeren door een heffing op het te storten of te verbranden residu.

– *Kostprijs voor de gemeenten*

De heer Matthijs merkt tevens op dat de gemeenten en bevolking de laatste jaren grote inspanningen hebben geleverd op het gebied van de uitbouw van containerparken, gescheiden ophaling en afvalsortering, met als doel de hoeveelheid te verbranden of te storten afval drastisch te verminderen. Welk effect gaat de verhoging van de prijs voor storting en verbranding van residu's hebben op de gemeentelijke financiën. Wat zal dit betekenen voor de bedrijven die de ophaaldienst verzorgen?

Minister Vera Dua antwoordt dat de bijkomende ontvangsten van deze maatregel in de begroting op 300 miljoen frank worden geraamd. Volgens de minister zijn de hogere bijdragen echter verschuldigd door de bedrijven die deze residu's aanbieden voor storten of verbranden, met andere woorden de bedrijven die deze afvalstromen inzamelen, voorsorteren en gebruiken en niet zozeer de gemeenten. Het gaat ook vaak om grote afvalstromen afkomstig van industriële activiteiten en niet zozeer van containerparken. De minister wil wel laten nakijken of er eventuele financiële neveneffecten zijn voor de gemeenten. De bedoeling van de voorgestelde maatregel is de achterpoorten te sluiten en oneigenlijke recyclage-activiteiten te verhinderen. De gevolgen zouden dan in eerste plaats spelen op het vlak van de concurrentiepositie van malafide en bonafide gespecialiseerde bedrijven. Door het sluiten van de achterpoorten moeten alle bedrijven in de sector onder dezelfde voorwaarden kunnen functioneren.

De minister laat aan het verslag toevoegen dat de decreetsbepalingen geen noemenswaardig effect hebben op de gemeentelijke financiën daar op dit ogenblik het huishoudelijk afval de correcte weg volgt. Enkel voor grof vuil kan het gebeuren dat een deel ervan toch niet wordt uitgesorteerd en als

sorteerresidu tegen een lager tarief wordt gestort. Het is vooral met betrekking tot bedrijfsafval dat op dit ogenblik oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de leemte in de huidige wetgeving.

– *Kringloopcentra*

De heer Jos Bex vraagt of ook de nodige aandacht wordt besteed aan het oneigenlijk gebruik van inzameling van tweedehandsgoederen door de kringloopcentra.

Minister Vera Dua antwoordt dat de kringloopcentra aan een andere reglementering zijn onderworpen. De OVAM volgt de werking van deze centra goed op en heeft een overlegorgaan opgericht voor kringloopcentra en -winkels, waarin onder meer overleg wordt gepleegd over de stromen die worden aanvaard. Er zijn soms wel klachten van de sector van tweedehandsgoederen over de concurrentie van kringloopwinkels.

De heer Bex verduidelijkt dat hij geen probleem ziet vanuit concurrentie-oogpunt. Wel stelt hij zich vragen bij het volume van bepaalde stromen die langs sommige kringloopcentra passeren om daarna te worden gestort.

Volgens de ervaring van de minister zijn de meeste kringloopcentra zeer selectief in het aanvaarden van goederen. De minister zal navraag doen over de manier waarop de controle gebeurt en vraagt het lid eventuele misbruiken te melden aan de OVAM.

De minister laat aan het verslag toevoegen dat de goederen die door de kringloopcentra niet kunnen worden verkocht, worden verwerkt (recyclage, storten, verbranden). De kringloopcentra moeten bijhouden wat ze met dit afval doen en OVAM heeft inzage in deze registers. Vaak zijn er overeenkomsten met de lokale gemeente of intercommunale om het restafval van het centrum te verwerken.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

HOOFDSTUK VIII

Leefmilieu

Artikel 19

Dit artikel wordt zonder verdere opmerkingen *aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.*

Artikel 20

Een amendement nr. 8 voorgesteld door de heren Jacques Timmermans, Erik Matthijs, Paul Wille, Johan Malcorps en Jos Bex strekt ertoe in de voorgestelde tekst van 37bis° de bedragen uitgedrukt in Belgische frank te vervangen door bedragen in euro (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, 688/6*).

Overeenkomstig de instructies in de omzendbrief FB AC/2000/4 dd. 29 september 2000 van de minister van begroting, moeten in de regelgeving die in werking treedt vanaf 1 januari 2002 de bedragen exclusief in euro worden vermeld. Rekening houdend met deze instructie wordt voorgesteld om het bedrag van 250 frank te vervangen door 6,2 euro en het bedrag van 50 frank door 1,24 euro.

Dit amendement wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 21 en 22

Deze artikelen worden zonder opmerkingen *aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.*

HOOFDSTUK XIX

Slotbepalingen

Artikel 51

In de slotbepalingen wordt bepaald dat alle artikels in werking treden vanaf 1 juli 2001, uitgezonderd de opgesomde artikels waaronder artikel 19 dat pas in werking treedt vanaf 1 januari 2002. Dit heeft volgens de heer Erik Matthijs consequenties voor artikel 20 dat de opheffingen uit artikel 19 vervangt. Artikel 20 gaat volgens de slotbepalingen wel van start op 1 juli 2001, maar in het artikel zelf wordt bepaald dat het pas in werking treedt op 1 januari 2002. Dit is volgens het lid verwarrend en kan beter worden opgelost door beide artikels op hetzelfde moment in werking te laten treden.

Minister Vera Dua laat opmerken dat artikel 19 de opheffing op 1 januari 2002 van de huidige regeling betreft en artikel 20 de nieuwe heffing vaststelt, die pas vanaf 1 januari 2002 verschuldigd is. De minister ziet geen probleem wat de inwerkingtreding betreft, daar beide artikelen in werking treden op 1 januari 2002. De tekst van het programmadecreet geeft volgens de minister geen aanleiding tot verwarring.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

IV. EINDSTEMMING

Het aan de commissie toegewezen deel van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van begroting 2001 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Jef VAN LOOY

Jacques TIMMERMANS

Johan MALCORPS
